LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 177 **** Richmond Hill 19, N. Y., Trečiadienis, Rugsėjo (Sept.) 12, 1956 **** METAI 46-ti

KRISLAI

Tomas Lisajus.
Kazys Kalinauskas.
Vakaras su Senu Vincu.
Gerai atrodo.
Rašo R. Mizara

Mirtis išplėšė dar vieną žymų mūsų veikėją — **Tomą Lisajų.**

Per ilgus metus velionis Lisajus veikė Didžiojo New Yorko pažangiuosiuose lietuviuose, jų organizacijose.

1919 metais, kai buvo nutarta leisti Laisvę dienraščiu, nebuvo užtenkamai pinigų tam darbui pradėti. Talkon stojo Tomas Lisajus, paskolindamas Laisvės leidėjams $2,000.

Na, ir Laisvė buvo padaryta dienraščiu. Tomas Lisajus gerai buvo įsitikinęs, jog dienraštis pasilaikys ir, kai prasigyvens, jam paskolą sugrąžins.

Taip ir buvo.

Velionis Lisajus daug dirbo ir prie Lietuvių Kultūrinio Centro; per keletą metų jis buvo Lietuvių Namo Bendrovės direktorių tarybos narys.

Kaip gaila, netekus tokio brangaus veikėjo!

Lai jis ilsisi ramiai, o jo žmonai Veronikai, dukrai Aldai, broliui Ignui ir visiems artimiesiems — nuoširdi užuojauta!

—:—

Mirtis grobia ir jaunesniosios kartos žmones.

Štai, rugsėjo 5 d. Bostone mirė adv. **Kazys Kalinauskas,** SLA prešidentas, sulaukęs vos 52 metų amžiaus. Jis mirė nuo širdies ligos.

Kazys Kalinauskas —Amerikoje gimęs ir augęs, čia mokslus ėjęs. Jis buvo rimtas veikėjas.

—:—

Praėjusio šeštadienio vakarą smagiai praleidome su rašytoju **Senu Vincu.**

Šiemet sukanka 50 metų, kai Senas Vincas pradėjo spaudai rašyti. Tai buvo tuomet, kai jis gyveno Škotijoje. Ten jis kartu veikė su Vincu Rudaičiu, vėliau su Vincu Paukščiu, šiemet mirusiu Floridoje.

Kai atvyko į Ameriką, Senas Vincas dirbo Laisvėje linotipininku, o vėliau per kai kurį laiką ėjo Kovos administratoriaus pareigas Philadelphijoje.

Per apie 40 metų S. Vincas farmeriauja ant nedidelės farmelės (ūkės), netoli nuo Camden, N. J.

Bet farmeriavimas jam nekliudo rašyti — rašo jis kiekvieną laisvą valandą.

—:—

Ir šiemet, apvainikuojant Seno Vinco 50 metų kūrybinio darbo sukaktį, Laisvė leidžia rinktinius jo eilėraščius knygoje.

Eilėraščiai leidžiami prenumeratos keliu — vadinasi, kiekvienas, įvertinąs šio rašytojo darbus, gali prisidėti prie jo eilėraščių išleidimo su doleriu ar daugiau.

Daugelis tai ir daro ir tuo, be abejojimo, džiaugiasi rašytojas, džiaugiasi ir Laisvės leidėjai.

—:—

Senas Vincas — gerai atrodo, pilnas gajumo, nors jau gyvena 76-uosius metus.

MAINE RINKIMAI SUDAVĖ DIDĮ SMŪGĮ REPUBLIKONAMS

Vėliausios žinios

Iš viso pasaulio

Londonas. — Britanija ir Francūzija kol kas dar nenutarė, ką atsakys į Nasserio pasiūlymą sušaukti po Jungtinių Tautų globa pasitarimus apie Suezą. Mollet tarėsi su Edenu čia ir priėjo išvados, kad Nasserio plane "nėra nieko naujo."

Tokyo.—Amerikiečių karinis orlaivis su 16 karių įgula, kuris skraidinėjo tyrinėdamas taifūno viesulo "Emmos" kryptį, dingo.

Maskva. — Indonezijos prezidentas Sukarno konferavo su Mikojanu.

Tel Avivas. — Izraeliečiai rado Jordano upėje šešių savo karių lavonus. Jie mano, kad juos užmušė jordaniečiai ir paskui įmetė upėn.

Sovietai statys didžiausią pasaulyje viešbutį Maskvoj

Maskva. — Tarybų Sąjungos valdžia paskelbė, kad didžiausias pasaulyje viešbutis bus pastatytas Maskvoje. Jis turės 2,700 kambarių pavieniams ir poroms ir jame galės vienu metu gyventi 4,500 asmenų. Viešbutis taipgi bus vienas ištaigingiausių ir moderniškiausių pasaulyje.

Viešbutis bus pastatytas taip, kad jis turės greitą ir tiesioginį susisiekimą su aerodromais ir geležinkelio stotimis. Jis su laiku taps pačios Tarybų Sąjungos ir užsienio turistų apsistojimo centru.

Socialistų vadas nesitiki daugiau balsų negu 1952 m.

Washingtonas. — Socialistų kandidatas į prezidentus Darlington Hoopes radijo - televizijos programoje sakė, kad jis nesitiki gauti daugiau balsų, negu gavo rinkimuose ketveri metai atgal. Jis tada gavo tik 20,000 balsų. Hoopes kandidatuoja antru kartu. Prieš tai socialistų kandidatu daugelį kartų buvo Norman Thomas.

Hoopes sakė, kad jis kol kas nemato galimybės didesniam skaičiui balsų savo partijai, nes Amerikos darbininkai dar nėra pasirengę socializmui, dar nėra klasiniai susipratę.

Bernas. — Šveicarija, kurios diplomatiniai pasiuntiniai iki šiol vadinosi tik ministeriais, dabar pasiuntinius svarbesniuose kraštuose paskelbė ambasadoriais.

Kaip ir visuomet, jis pilnas humoro.

Aš tik to nesuprantu: kodėl keletas pakvaišėlių užsimanė Senam Vincui pagerbti parengimą pikietuoti?!

Nauja Pakistano valdžia gal bus kiek pažangesnė

Karači. — Husseinas Šahidas Suhrawardy sudarė naują Pakistano valdžią, po to, kai pasitraukė premjeras Ali. Suhrawardy yra Awami (Liaudies) partijos vadovas. Tai partija, kuri kiek kairesnė už Musulmonų lygą ir kuri reikalauja didesnio neutralumo. Liaudies partija turi ir gan kairų sparną, kuris reikalauja, kad Pakistanas pasitrauktų iš METO ir SETO, pro-vakarietiškų paktų.

Pats Suhrawardy yra dešinio tos partijos sparno vadas, ir nemanoma, kad jis ištrauks Pakistaną iš tų paktų. Jis, betgi, turės daryti kai kurias nuolaidas pažangesniems elementams. Manoma, kad jis bent pagerins santykius su Liaudies Kinija ir Tarybų Sąjunga.

TSRS parduos Jugoslavijai daug kviečių

Belgradas. — Jugoslavija kreipėsi į Ameriką, prašydama, kad jai būtų parduoduota 300,000 tonų kviečių, nes kitaip Jugoslavijai šią žiemą gresia duonos stoka. Bet Amerika yra laikinai sulaikiusi bet kokios pagalbos davimą Jugoslavijai ir tik spalio mėnesio viduryje prezidentas Eisenhoweris nuspręs, ar kokia nors pagalba Jugoslavams bus atnaujinta.

Tad, Jugoslavija kreipėsi į Tarybų Sąjungą ir gavo užtikrinimą, kad greitu laiku jai bus pristatyta 300,000 tonų kviečių. Visa Jugoslavijos spauda plačiai rašo apie tą dalyką. Laikraštis "Politika" išėjo su dideliu antgalviu "Duona iš Tarybų Sąjungos."

Seno Vinco eilėraščių knyga jau statoma, norime ją išleisti lapkričio mėnesį. Kurie dar neužsisakėte jos, pasiskubinkite. Kaina $1.00.

Užsakykite Laisvę savo giminėms į Lietuvą. Kaina $15.00 metams.

Demokratų laimėjimas yra ir dideliu smūgiu patiės D. Eisenhowerio prestyžui

Portland, Me. — Maine rinkimų rezultatai yra didelis laimėjimas Demokratų partijai ir toks pat smūgis republikonams bei Eisenhoweriui. Demokratinis gubernatorius Edmund S. Muskie perrinktas antram terminui didesne balsų dauguma negu praeityje ir didesne dauguma, kokią bet kada gavo bile kurios partijos gubernatorius Maine valstijoje. Jis gavo apie 179,000 balsų, tuo tarpu, kai republikonas Traftonas gavo tik 123,000.

Demokratai taipgi pirmu kartu 23 metų bėgyje išrinko bent vieną kongresmaną ir gal du — antras laimėjo tik 100 balsų dauguma ir balsai bus iš naujo skaitomi.

Smūgis yra sunkus ir asmeniškam Eisenhowerio prestyžui, nes republikonai savo kampaniją vedė po Eisenhowerio priedanga, su obalsiu, kad "balsas už demokratus yra balsas prieš Ike." Matyti, kad tiek daug balsuotojų nesidrovėjo balsuoti prieš Ike.

Stevensonas, kuris dabar New Yorke, pareiškė, kad Maine rinkimų rezultatai yra demokratų triumfas. Republikonai kol kas tyli, nes dar nesugalvojo aiškinimo, kaip ta katastrofa jiems ištiko.

Statistika rodo, kad demokratų jėgos auga, republikonų mažėja

Washingtonas. — Vakar, pirmadienį, mokslo metai astidarė daugumoje mūsų šalies vietų. Kai kur mokyklos atsidarė kiek anksčiau, o kai kur jos atsidarys vėliau, bet tai tik išimtys. Iš to skaičiaus universitetus ir kolegijas lanko apie trys milijonai jaunų žmonių.

Šiemet mokyklas lanko 1,754,300 jaunuolių ir vaikų daugiau, negu praeitais metais. Tikslus šių metų užsiregistravusių skaičius yra 41,553,000. Iš to skaičiaus apie keturi milijonai lanko parapijines katalikiškas pradžios mokyklas, vidurines mokyklas ir katalikiškus universitetus. Mažas skaičius, mažiau milijono, lanko protestantų arba žydų religinių grupių išlaikomas mokyklas. Visi kiti lanko pasaulietiškas viešas mokyklas.

Mokytojų stoka liekasi opi mokykloms reikia bent 120,000 daugiau mokytojų.

Ketviratadalis Amerikos žmonių, virš 41 milijono, lanko mokyklą

Princeton, N. J. — Gallup statistinis biūras skelbia, kad demokratų šansai laimėti prezidentinius rinkimus auga, republikonų mažėja. Republikonai dar vis stovi priešakyje, bet demokratai juos paveja.

Balandžio mėnesio tas pats Gallupo statistinis institutas pravedė apklausinėjimą ir priėjo išvados, kad 56 nuošimčiai balsuotų už republikonus, 42 nuošimčiai už demokratus ir 2 nuošimčiai pasisakė esą neapsisprendę. Dabar tik 52% pasisakė už republikonus, 42% už demokratus ir 7% pasisakė esą neapsisprendę.

Demokratai sako, kad faktinai jėgų santykis esąs jiems dar palankesnis. Gallup statistinis institutas, sako demokratai, visuomet buvo palankesnis republikonams ir įstengė numatyti jiems didesnius laimėjimus, negu jie paskui pasiekdavo. Gallup institutas, pavyzdžiui, numatė ir Dewey laimėjimą 1948-ais metais, tuo tarpu, kai Trumanas paskui pasirodė laimėtoju.

Izraeliečiai sako, kad TSRS remia jų teisę Suezo srity

Tel-Avivas.—Izraelio valdžia sako, kad gavo užtikrinimą iš Tarybų Sąjungos valdžios, kad ji rems Izraelio teisę plaukdinti savo laivus pro Suezo kanalą. Tarybiniai diplomatai informavo izraeliečius, kad, nors jie pilnai pritaria Suezo kanalo nacionalizacijai, jie taipgi remia nuostatą, kad visų šalių laivai turi teisę Suezą naudoti.

Izraelio kai kurie laikraščiai dabar sako, kad Šepilovas savo kelionės Artimuose Rytuose laiku perkalbino egiptiečius ir juos raginno nesiimti karinių žingsnių prieš Izraelį.

Wagneris ir Javits nominuoti į Senatą

Albany, N. Y. — New Yorko valstijos Demokratų partijos suvažiavimas į Senatą nominavo, kaip tai buvo iš anksto beveik užtikrinta, New Yorko miesto majorą - burmistrą Robertą Wagnerį, republikonai, kurių konvencija čia vyksta lygiagrečiai, į Senatą nominavo Javitsą, dabartinį New Yorko valstijos generalinį prokurorą. Jo nominavimas nebuvo toks jau iš anksto užtikrintas, kaip buvo Wagnerio, nes paskutinėmis savaitėmis Javits buvo atakuojamas kaip turėjęs praeityje ryšius su komunistais.

Javits buvo nominuotas vienbalsiai, nors prieš tai jų pildomajame komitete vyko karštos diskusijos, ar jį nominuoti.

Demokratų konvencijoje kalbą pasakė prezidentinis kandidatas Adlai Stevensonas. Stevensonas sakė, kad Eisenhowerio yra valdžia, kuri "paneigia mūsų širdims, ką žada mūsų ausims." Stevensonas sako, kad Eisenhowerio administracija laipsniškai atima nuo Amerikos žmonių laimėjimus, kurie buvo atsiekti po Naująja Dalyba, ir atimtų dar daugiau, jeigu pasiliktų dar ketveriems metams.

Taikingai baigė Louisville rasių diskriminavimą

Louisville, Ky. — Kai kuriose vietovėse Pietuose, kur bandoma baigti rasinę diskriminaciją, riaušininkams dar pasiseka neprileisti, kad negrai vaikai lankytų bendras mokyklas. Taip, pavyzdžiui, Clay mieste Kentucky valstijoje apie šimtas riaušininkų neleido dviem negrų vaikučiam jeiti į pradžios mokyklą. Bet Kentucky didžiausiame mieste, Louisville, mokslo metai prasidėjo su segregacijos baigimu. Visose mokyklose, pradžios, vidurinėse ir aukštose, negrai ir balti dabar sėdi bendrose klasėse. Kadangi čia neatsirado riaušininkų ir kiršintojų, tai integracija praėjo pilnai taikingai. Patys vaikai ir jaunuoliai integraciją priima kaip natūralų dalyką ir tikriausiai tam nesipriešina.

Suaugę vyrai praveda karą prieš vaikus

Washingtonas. — Negrų Pažangos susivienijimo (NAACP) sekretorius Roy Wilkins pareiškė, kad Amerikos istorijoje nebuvo daug tokių gėdingų atsitikimų, kaip dabartinės rasistų riaušės prieš rasinę integraciją mokyklose. NAACP sekretorius sakė, kad visas pasaulis su pasibaisėjimu ir nuostaba žiūri į tą gėdingą spektaklį, kaip suaugę vyrai susirenka ir veda karą prieš mokyklinio amžiaus vaikučius, kaip ginkluoti mušeikos susirenka į dideles gaujas, kad pastoti kelią vienam kitam vaikui, kuris nori ateiti mokyklon.

Zagrebas, Jugoslavija. — Čia vyksta tarptautinė pramonės reikmenų paroda. Jugoslavijos spauda sako, kad Tarybų Sąjungos ir Kinijos pavilijonai žymiai pralenkia Amerikos, Britanijos ir Francūzijos. Net Vengrijos pavilijonas pralenkia Britanijos.

Mirė tarybinis poliarinis tyrinėtojas Otto Šmidt'as

Maskva. — Čia mirė garsus poliarinis tyrinėtojas Otto Julievič Šmidt. Šmidtas pagarsėjo 1933-ais metais, kuomet jis vadovavo poliarinei ekspedicijai Šiaurės ledjūryje. Jo ledlaužis tada paskendo ir jis su grupe kitų poliarinių keliauninkų išsigelbėjo ant plaukiančių ledo plotų, iki jie tapo išgelbėti orlaiviais. Visas pasaulis tada stebėjo su dideliu susijaudinimu ir su pagarba drąsiesiems tarybiniams tyrinėtojams tą atsilošančią dramą.

Šmidtas mirė turėdamas 64 metus amžiaus.

Tacoma, Wash. — 52 metų amžiaus Bing Crosby, žinomasis dainininkas ir filmų artistas, rengiasi vesti 23 metų aktorę Kathryn Grant. Crosby žmona keleri metai atgal mirė nuo vėžio. Jis turi kelis suaugusius vaikus.

Atėnai. — Graikijos bankų tarnautojai planavo išeiti streikan pirmadienį, bet paskui streiką atšaukė.

ORAS NEW YORKE
Giedra ir šilčiau

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $10.00	Canada and Brazil, per year $11.00
United States, per 6 months $6.00	Canada and Brazil, 6 months $6.50
Queens Co. ..... $11.00 per year	Foreign countries, per year $15.00
Queens Co. ..... $6.50 per six mos.	Foreign countries, 6 months $8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

MOKYKLOS ATSIDARO

VISOJE ŠALYJE rugsėjo mėnesį atsidaro mokyklos — pradžios ir aukštesnėsės mokyklos.

Tik viename New Yorko mieste virš 900,000 vaikų eina į pradžios mokyklas.

Klausimas: Kaip jie ten pasitinkami? Ar viskas su mūsų didmiesčio mokyklomis tvarkoje?

Atrodo, ne viskas tvarkoje. Mokyklos per daug perpildytos vaikais—stoka mokyklinių pastatų. Mokytojai zurza, nepasitenkinę dėl to, kad jų algos per mažos, kad jų profesija yra paneigta, į ją "miesto tėvai" nekreipia didesnio dėmesio.

Bet pas mus, mūsų didmiesty, dar nėra taip bloga, kadangi čia viešosiose mokyklose nėra segregacijos.

Kitaip yra pietinėse valstijose, kur segregacija gyvuoja. Negrų vaikams dar vis nėra saugu eiti į tas mokyklas, kuriose mokosi baltųjų vaikai.

Mūsų šalies ateitis remiasi tuo, kokie bus jos piliečiai. Ji remsis tais, kurie dabar pradeda mokytis. Jeigu mes kreipsime užtenkamai dėmesio į jų išmokslinimą, tai susilauksime gerų rezultatų, o jei ne—ateitis mūsų šaliai bus bloga.

Dėl to reikia viską daryti, kad vaikai, padėjusieji eiti į mokyklas, būtų viskuo aprūpinti, kad jiems nieko nestokuotų, kad jie būtų išmokslinti, kad, užaugę, būtų supratlyvi vyrai ir moterys, galintieji tvarkyti mūsų šalį.

KONFERENCIJA NEPASISEKĖ

KAIRO KONFERENCIJA, kurioje dalyvavo prezildentas Nasser ir Londono konferencijos išrinktoji delegacija, vadovaujama Australijos ministrų pirmininko Menzies, baigėsi nesusitarimu.

Delegacija reikalavo, kad Suezo kanalas būtų kontroliuojamas tarptautinės komisijos, o prezidentas Nasser atsisakė tokį reikalavimą priimti.

Nasser, kaip dabar paaiški, sutinka su tuo, kad prie Suezo kanalo valdymo būtų prileista tarptautinė komisija, bet ji turėtų turėti tik patariamąjį balsą, gi kanalas privalo priklausyti Egiptui, per kurio žemę jis pravestas.

Kas bus dabar?

Šiuos žodžius rašant, sunku pasakyti ką nors tikresnio. Spėjama, kad į Londoną suvyks dar visa eilė "didžiųjų galvų" ir jos dar kartą tarsis dėl Suezo kanalo likimo.

Gal būt Suezo kanalo ateities klausimas bus pervestas Jungt. Tautoms. Mums rodosi, tai būtų visai teisinga. Kam gi Jungtinės Tautos įkurtos, jei ne panašiems nesusipratimams spręsti?

Vienas dalykas mums rūpi: kad tik Anglijos ir Francūzijos karštuoliai nesiimtų ginklo, nes tai galėtų sukelti pasauly suirutę, o kanalo klausimo neišspręstų.

NEBUS TO, KAS BUVO

Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

"Didlapiai, ypač Britanijos ir Kanados, labai neigiamai rašo apie Nasserį, Egipto prezidentą. Toronto Daily Star reporteris Wm. Stevenson, kuris Egipto autoritetai išvarė iš Egipto, bando perstatyti jį tokiu juodu, tokiu biauriu liktatorium, kokiu buvo Hitleris. O prie to, jo valdžios aparate esą daug vokiečių, buvusių nacių. Vienu žodžiu, jis niekam nevertas.

"Sunku pasakyti, ką jis galvoja, kokiu keliu jis mano eiti. Juk ir Mussolinis su Hitleriu nebuvo toki blogi pradžioje. Pasitaiko, kad buvę demokratai, net komunistai, išvirsta į fašistus. Mussolinis juk buvo socialistas. Bet čia visai kitas klausimas.

"Nasseris nėra joks socialistas. Tas jau gerai žinoma. Jis yra nacionalistas. Kaip dabar atrodo, tai jis vaidino svarbų vaidmenį nuvertime karaliaus Farouko. Jis kovojo už tai, kad Egiptas būtų liuosas nuo svetimų armijų. Jis dabar nori, kad Egiptas kontroliuotų ir kanalą, kuris eina per Egipto žemę, buvo pastatytas Egipto vergų. Visa tai, egiptiečių akimis žiūrint, yra patriotiška.

"Bandoma įrodinėti, kad jis nori tapti 300,000,000 muzulmonų lyderiu, sujungti po savo vadovybe visus arabus. Galimas daiktas, kad jis svajoja apie tai. Bet ir čia yra pagrindas. Visa Afrika kenčia svetimų jungą. Kodėl jis negali trokšti, kad visi arabiški kraštai pasiliuosuotų nuo svetimo jungo?

"Tiems, kurie naudojasi arabiškų šalių aliejumi ir kitais turtais, tas išrodo negerai, bet tai jau kitas klausimas. Tai visai savanaudiškos pažiūros. Tai ant arklio jojančio žmogaus jausmas. Nesvarbu, ar patinka arkliui, bile tik jam gerai.

"Iki šiol kolonijų valdonai mažai skaitėsi su vietos žmonėmis. Bet ar bus galima tęsti tokią politiką? Kolonijų žmonės bunda. Jie bunda ne tik prieš svetimus, bet ir savus valdonus, kurie iki šiol buvo patenkinti gaudami šiek tiek rojalčių. Tik įsivaizduokit, 90 procentų egiptiečių yra beraščiai. Kitose šalyse, kur viešpatavo kolonistai arba jų palaikomis karaliai, maharadžios ar panašūs sutvėrimai, padėtis ne geresnė.

"Imperialistai, kurie dar vis tebegalvoja taip, kaip kad galvojo prieš 50 metų, labai apsigaus, jei jie ir toliau nenorės kreipti atydos į žmonių atbudimą ir reikalavimą naujos dalybos."

MOTERŲ KAMPELIS

Naujųjų Social Security priedų veikmė moterims ir paliegėliams

Krautuvių darbininkų unijos organas Retail Clerks Advocate (Patarėjas) neseniai išspausdino aiškų, platų ir išsamų raštą apie tai, kaip panaujintasis Socialio saugumo įstatymas veiks į moterų ir paliegusių darbininkų Social Security pensijas. Iš ten imti čia paduodamieji skaičiai. — *S. V-a.*

—:—

Vienas svarbiausiųjų organizuotų darbininkų siekių pagaliau tapo Kongreso priimtas. Tai liberalizavimas, pagerinimas Social Security įstatymo. Jo svarbiausiais naujaisiais punktais yra leidimas paliegusiems darbininkams ir moterims pradėti gauti senatvės apdraudą jaunesniame amžiuje, nelaukiant 65-ųjų amžiaus metų.

Keli bruožai iš Social Security istorijos

Naujasis planas yra vienu tų priedų "užlopymui spragų", kurios pasiliko pirmu kartu įvedant tą įstatymą 1935 metais. Iš pradžių, patys pirmiausieji to įstatymo metmenys įsteigė tik senatvės pensijukę. (Tačiau ir už tai Socialio saugumo įstatymo priešai visus reikalavusius to įstatymo vadino raudonaisiais, Roosevelto administraciją pravardžiavo raudonaja ir patį įstatymą apšaukinėjo importuotu iš Maskvos.— *S. V-a.*)

Pats prezidentas Roosveltas ir tuolaikinis Kongresas jau tada numatė, kad įstatymą reikės gerinti ir plėtoti.. Ta linkme ir vystomas jis pastaraisiais 20 metų. Pridėta pomirtinė ir kai kurios smulkios pašalpos tiems, kurių pensija tėra mažiausioji ir kurie neturi jokio turto. 1950 metų priedas prie įstatymo pakėlė pensijos gavinio sumą, o 1954 metų priedas pirmu kartu įvesdino apdraudon milijonus dirbančių sau ir kitų iki to laiko tebebuvusių išlaukyje darbininkų.

Ankstyva pensija paliegusiems

Tai svarbiausias laimėjimas 1956 metų priede. Apie jį mažiau kalbama gal tik dėl to kad jis paliečia mažesnį skaičių asmenų, negu pakaita moterims.

Visiškai paliegęs darbininkas, vyras ar moteris, gali reikalauti ir gauti Socialio saugumo pensiją net nuo 50 metų amžiaus.

Įstatymas paliečia abiejus: paliegusius jau pirmšio priedo priėmimo ir tuos, kurie taps paliegusiais šiam įstatymui jau esant galioje.

Jam (ar jai) nereikės įrodinėti buvimo beturčiu, lygiai taip, kaip kad nereikia beturtystės parodymų suėjusiam 65 metus.

Jo išlaikoma žmona taip pat gaus savo pensiją, kai jai sueis 62 ar 65 metai.

Visuotiniu paliegėliu ("disabled") skaitysis tas, kurį pripažins fizinės ar protinės nesveikatos pašalintu iš darbo neribotam laikui arba ir visam amžiui.

Gavimas ar negavimas paliegėlio pensijos, taipgi gavinio suma dar priklausys ir nuo to, ar asmuo pirmiau susirgimo buvo išdirbęs pakankamą laiką apdraustame darbe ir kiek uždirbo. Numatyta, kad išdirbusis apie penkerius metus bus skaitomas teisėtu pensiją gauti.

Paliegusiems vaikams irgi yra pagerinimo

Paliegęs vaikas mirusio ar tebegyvenančio pensijonieriaus tebegaus paramą ir po suėjimo 18 metų amžiaus taip ilgam, kaip ilgai jis tebebus pripažintas negalinčiu dirbti. Prižiūrinti tokį paliegusį vaiką našlė taipgi tebegaus vaiko prižiūrovei mokamąjį šėrą ir po suėjimo vaikui 18 metų.

Moterų gavinys remsis pensijon išėjimo metais

Darbininkės ir apdraustų darbininkų išlaikomos žmonos gali pasirinkti pensijon išėjimo amžių. Bet...

Jų gavinys priklausys nuo išėjimo amžiaus. Pradėjusios imti nuo 62 metų amžiaus, gaus žymiai mažiau, negu išeinant nuo 65.

Iš pradžių pradėtasis imti gavinys ir pasiliks tokiu pat visam amžiui.

Pradėti imti pensiją gali bile kada tarp 62 ir 65 metų. Pradėjus imti nuo 63, pensija bus biskelį aukštesnė, negu nuo 62 metų; nuo 64 dar aukštesnė, o nuo 65 pilna pensija, pagal buvusį vyro ar savo asmeninką uždarbį.

Kai kurioms nelengva bus pasirinkti

Pasirinkimas ne visoms bus vienodai lengvas. Turinčioms atsarginį turtą — užteks žiūrėti tik savo patogumo. Gi nedateklių, vargų spaudžiamai šeimai reikalas spirs tą pluoštelį dolerių gauti šiandien, kad ir mažesnį, rytojaus reikalą paliekant spręsti rytoj.

Visgi geriau, kad yra galima pasirinkti.

Darbo žmonės nėra pilnutinai patenkinti tuo, kas jau atsiekta. Veikiama už ankstyvesnę, pilnesnę ir be varžčių apdraudą ne vien tik moterims, bet ir visiems darbo žmonėms.

Kokie bus skirtumai gavinio tarp 62-65 m.

Žemiau paduodami skaičiai nėra pilni. Tai tik pavyzdžiai. Pilnutinį apskaičiavimą Socialio saugumo įstaigos daro imant dėmesin asmens viso laiko uždarbį ir išdirbto laiko ilgį. Iš to susidaro skirtumai.

Lentelėje pirmoji skaitlinė reiškia buvusį vyro mėnesinį uždarbį, antroji—bendrą poros (vyro su 62 metų žmona) pensiją, o trečioji — vyro su 65 metų žmona bendrą pensiją:

$100 ---	$ 75.70 ---	$ 82.50
150 ---	94.30 ---	102.80
200 ---	108.00 ---	117.80
250 ---	121.80 ---	132.80
300 ---	135.50 ---	147.80
350 ---	149.30 ---	162.80

Virš tos paskutinės sumos uždarbis netaksuojama Socialio saugumo tikslams ir niekam nemoka aukštesnės pensijos.

Darbininkė daugiau baudžiama

Darbininkė, kuri pati dirba už algą ir moka duoklę už būsimą savo pensiją, baudžiama daugiau už šeimininkę dėl anktyvos pensijos ėmimo.

Lentelėje pirmoji skaitlinė rodo darbininkės uždarbį mėnesiui, antroji pažymi sumą, kokią ji gautų pasitraukdama iš darbo būdama 62 metų, o trečioji — pilną pensiją, jeigu ją pradėtų imti jau suėjusi 65 m.

$100 ----	$44.00 ----	$ 55.00
150 ----	54.80 ----	68.50
200 ----	62.80 ----	78.50
250 ----	70.80 ----	88.50
300 ----	78.80 ----	98.50
350 ----	86.80 ----	108.50

Už pradėjimą imti nuo 62 metų amžiaus mažiausiojo pirmojo laipsnio pensija darbininkei numušama po $11 per mėnesį, antrojo laipsnio po $13.70, trečiojo po $15.70, ketvirtojo po $17.70, penktojo po $19.70, šeštojo po $21.70

Našlės gaus pensiją be bausmių už amžių

Našlės, kurios buvo vyro išlaikomos, galės gauti nenumažintą pensiją nuo 62 metų. Jų gavinys (pagal tokius pat vyro uždarbius, koki minėti virš paduotose lentelėse) gali būti: $41.30, $51.40, $58.90, $66.40, $73.90, $81.40.

Tokia pat skale ir taip pat nuo 62 metų amžiaus mokės ir mirusio darbininko motinai. Bet motinai mokės tik tada, jeigu jinai buvo to darbininko išlaikoma ir jeigu nėra kito jau gaunančio pensiją už to darbininko Social Security.

Pakelios ir duoklės į Social Security

Kartu su apdraudimu tų naujų grupių ir nuolaida amžiaus paliegusiems, našlėms ir senoms motinoms, visiems pakeltos duoklės. Pakeltą duoklę pradėsime mokėti pradžioje 1957 m.

Darbininkai dabar moka savo uždarbio 2 procentus, turės mokėti po 2 ir po ketvirtadalį vieno procento. Po tiek pat prideda ir samdytojas už kožną savo samdinį. Metinė darbininko duoklė (aukščiausioji) bus $94.50 vieton dabar mokamų $84.

Dirbančiojo sau duoklė bus 3 ir trys aštuntadaliai procento arba $141.75 metams (Social Security tikslams dabar taksuojami uždarbio pirmieji $4,200).

Pagerinimus ir dabar nelengva gauti

Mūsų šalyje išaugus galingam unijų judėjimui kovoje už socialį saugumą unijų delegacijos pavadavo pirmųjų kovotojų nukentėtus policijos buožių smūgius, kalėjimus, alkį, patekus į "blaklistus" ir nedarbą. Tačiau ir dabar laimėjimai neateina patys.

Ir šiems paskiausiems pagerinimams smarkiai priešinosi J. V. Chamber of Commerce, fabrikantų ir prekybininkų organizacija. Jie sako, kad davimas pensijos jaunesniems paliegusiems neakstins juos atsisteigti į darbus, ir kad nuolaida amžiaus moterims taip pat mažina darbo jėgą.

S. V-a

Darbininkų Sveikata

Dr. J. J. Kaškiaučius, M. D.

"Trichina" — "Trichinosis," be abejo, bus visi ir dažnai tuos žodžius girdėję. Pirmas pavadinimas duotas parazitinėms mažytėms kirmėlaitėms, kuriomis apsikrečia kiaulės. Tada kiaulieną esti nesveika ir pavojinga valgyt, jei tu jos gerai neišvirsi. Nevirta kiauliena ir dešros apkrečia žmogų trichinozės liga ("trichinosis"), žinoma, jeigu gyvulio būta ligoto.

Susirgusiam trichinoze žmogui pagalbos lig šiolei nebūdavo. Mat, tos kirmėlytės, įvijai susiraitę, veisiasi giliai žmogui raumenyse, ir jų neįstengia pasiekt kad ir stiprūs vaistai.

Tik neseniai atsirado šiokia tokia apsauga bent nuo tolesnių apsikrėtimų. Ligotą, trichinotą kiaulieną švitina su kobalto pagalba: "irradiation with cobalt 60," ir toks švitinimas užmuša trichinos parazitus. Šitaip švitinta mėsa pasidaro saugi, jei jos ir neišvirtum gerai, atseit, ligotos kiaulienos ir dešrų.

Raumenų vytimo liga ("muscular dystrophy") yra sunki organinė liga, paeinanti dėl kokių esminių mitybinių trūkumų. Raumenis kontroliuojamieji nervai ir patys raumenys kokiu tai ligūstu būdu neįstengia iš maisto gaut sau reikiamųjų elementų, ir raumenys eina plonyn ir silpnyn. Vaistų šitai ligai nesurasta, niekas jos nepalengvina.

Tačiau nauji išradimai atneša vilties ir paguodos tokiems suvytėliams. Jiems duodama parinktinių vitaminų didelėmis dozėmis, duodama taipgi 22 **amino rūkštys,** su įprastiniu maistu. "Amino acids" tai proteinų dalelės, kai juos perviršina vidurių syvai (raugai, fermentai, "enzymes").

Kraujo dulkelės ("blood dust," "blood platelets") yra itin svarbūs kraujo dėsniai. Kraujas — labai sudėtingas mišinys, turįs savyje baltus ir raudonus skritulėlius kelių rūšių, turįs ir dulkeles. Tos kraujadulkės irgi nevienodos, bet turi bent kelias grupes ir rūšis bei tipus. Visi šitie kraujo dėsnių skirtumai ir sudaro pagrindą skirtingiems kraujo tipmas ("blood types"). Perliejant ligoniui svetimą kraują visuomet būtinai reikalinga ištirt, ar abu kraujai yra vienodo tipo. Jei įleidžiamas kraujas esti kitokio tipo, tai nuo jo ligoniui kraujas sukrešėja ir jis staiga miršta. Hematologija yra gana sudėtingas mokslas.

Šeimininkėms

ŠUTINTAS PAPAYA

2 puodukai smulkiai supiaustyto sunokusio papaya
pusė puoduko cukraus
1 lemono sunka
ketvirtadalis puoduko vandens.

Supilk viską kartu į palivotą puodą. Užvirink ant lengvos ugnies, dažnai maišant, kad neprisviltų. Jei geraį prinokęs papayas, užteks 15 minučių, bet jei ne visai prinokęs, tai pavirink kiek ilgiau. Ataušinus, supilk į sherbet stiklus, turėsi skanaus deserto. Yra tinkamas valgyti šiltas ir taip pat tinka atšalęs.

E. V.

Today's Pattern

9144
SIZES
12—20
30—42

by Marian Martin

Pattern 9144: Misses' Sizes 12, 14, 16, 18, 20; 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42. Size 16 takes 2⅞ yards 54-inch.

Užsakymą su 35 centais) (pinigais, ne stampomis) ir pažymėjimu formos numerio ir dydžio siųskite: Pattern Dept., 110-12 Atlantic Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.

Detroit, Mich.

Tėmijant Laisvėje $15,000 fondo vajaus atskaitą, pasirodo, labai lėtai jis auga. Man pačiam mažai teko pasidarbuoti šiame vajuje. Braddocką apleidus liepos 6 d., ir tų likusių mano draugų braddockiečių, kurie Laisvę paremdavo, šiame vajuje vardų nesimatė, išskiriant W. Klim. Na, o kur kiti draugai? Aš labai mylėčiau pamatyti jūsų vardus Laisvėje nors ir su maža auka. Niekad nėra per vėlu paremti mūsų mylimą dienraštį Laisvę.

Kol kas dar mažai teko susipažinti su detroitiečiais pažangesniais draugais, kurie priklauso Detroito Lietuvių Klubui. Prisiminus apie paramą Laisvei, gavau atsakymą, kad Klube pareina Laisvė ir, girdi, mes ją skaitome. Taip, draugai, ir man pareina Laisvė ir ją skaitau, bet jeigu mes nesukelsime reikalingo palaikymui fondo, tai nei Klubui, nei man Laisvė nepareis. Be dienraščio Laisvės gyventi pažangiesiems lietuviams būtų taip, kaip grįčioj be langų.

Todėl, draugai, turėtumėte susirūpinti šiuo labai svarbiu reikalu — palaikyti dienraštį Laisvę.

Su šiuo rašteliu siunčiu savo nors mažą, bet jau antrą auką $5.

Geo. Urban

Tokyo. — Japonija jau turi arti 90 milijonų gyventojų. Prieš karą Japonija turėjo 82 milijonus.

GAUKIT LAISVEI SKAITYTOJĄ
Užrašykite Laisvę savo draugui

V. MYKOLAITIS-PUTINAS

SUKILĖLIAI

Kovų dėl žemės ir laisvės vaizdai 1861-1864 metais

(Tąsa)

Kiemely vyrai, vieni stovinėdami, kiti susėdę kas ant rąstų, kas ant suolelio, šildėsi prieš saulutę, traukė pypkes ir pusbalsiu iš lėto šnekučiavo. Dar tebesitęsė šiltosios balandžio mėnesio dienos, taip džiuginančios žiemos išvargintą žmogų. Kieme, namų ir medžių užuvėjoj, pasienių ir patvorių atokaitoj pavasaris atrodė regimesnis, negu atvirame lauke. Mažiau numindytose vietose jau žaliavo veja, patvoriuose kalėsi iš žemės dilgės, kiečiai, builiai, o darželyje lindo rausvi ir gelsvai žali lelijų, karklelių ir bijūnų daigai. Žaliavo rūtos, skleidėsi saulučių kelmeliai. Pabrinkusiais pumpurais rengėsi sprogti ir pražysti alyvos, dar greičiau išsiskleis vyšnių, obelų ir kriaušių žiedai.

Bet artojams daugiausia rūpėjo laukai, ganiavos ir būsimoji sėja.

—Jei dar savaitė tokio oro, — kalbėjo Daubaras, — leisim karves į lauką. Pašaras baigiasi, negi stips gyvulys tvarte.

—Dar šlapia, kažin,—abejojo Balsys.

—Avys tai kas kita. O karvė išvirs kur į liūną, kaip pernai Kedulio žaloji, vos-ne-vos ištraukėme. Nesikelia ir galas.

O Daubaras staiga susirūpinęs tarė:

—Ė, vyrai, bet kur šįmet ganysime? Su ponu pykstamės, nebeleis į kirtimus.

—Ne tik į kirtimus, ir į pūdymus neįsileis,—pridėjo Beržinis.

—Vasarą vis dar šiaip taip prasistumdysim ir po savo rėžius, bet kas bus su pašaru? — klausė susirūpinęs Balsys. — Jei dvaras neleis pasišienauti, nors ėmęs ir išpiauk galvijus.

Tas klausimas visiems rūpėjo, bet niekas nežinojo, ką į tai atsakyti. Opiausias kaimui reikalas buvo ganiavos ir pašaras.

Kitas vėl nuogąstavo:

—O kur gausime kuro, vyrai? Ligšiol pono miške ir žabų pasikirsdavom ir išvartą kokią susipiaudavom, o nekartą ir beržą nusileisdavom. Dabar saugos, kad nė kojos neikeltume.

—Ka čia ir kalbėti,—pritarė Beržinis, —be dvaro, vyručiai, neišgyvensime.

Balsių Petras, iš šalies klausęs tų kalbų, neiškentė ir pats neįsiterpęs:

—Už tai, dėde, dvaras ir lupa nuo mūsų devynias odas. Mes ir dvaro laukus apdirbame, ir kelius pilame, ir keliones atliekame, ir trobesius taisome, o kiek dar to visokio gero sunešame: ir vilnos, ir kiaušinių, ir sviesto, ir mėsos,— net uogų, grybų ir riešutų turime ponams parinkti. O mums patiems kas belieka? Kaip toj dainoj pasakyta:

Mums tik juoda duona krimsti,
Karčias bėdas tankiai kęsti.

Dabar vėl visi sušneko skaičiuodami, kiek jie dvarui dirba, kiek neteisybių pakelia ir kiek nukenčia nuo pono Skrodskio, prievaizdo Pšemickio, vaito Kurbansko, tijūno Karklio, ir koks šėtonas esąs tas dvaro "kotas" Rubikis! Visų veidai paniuro ir pyktis kilo širdyse, prisiminus patirtas iš dvaro skriaudas.

Tuo tarpu sulojo ant kelio šunes, ir netrukus į kiemą įdardėjo geltona bričkelė. Petros paėmė arklį, o Steponas Balsys ir ponas Akelaitis išlipę sveikinosi su vyrais.

—Ar laimingai suvažinėjote?—klausė šeimininkas.

—Laimingai, tėvai,—atsakė ponelis.— Buvome net Raseinius pasiekę, o šiandien iš Dotnuvos atbarškame. Ne taip jau toli, o sąnariai sustingo.

Jis patrepseno ant vejos, pasirąžė, pakėdojo rankomis, bet pamatęs, kad iš trobos išėjo Balsienė ir dar kelios moterys, nuskubėjo su jomis pasisveikinti. Paskui išsitraukė iš kišeniaus popierinį ryšulėlį ir kreipėsi į mergaites:

—Na, mergelės, štai jums lauktuvių iš pat Raseinių. Bet už tai gražiai padainuokite. — Ir padavė saldainių ryšulėlį jaunesniajai Balsytei.

Balsienė kvietė svečius į vidų, bet Akelaitis spyriojosi, kaip ir aną dieną:

—Mamyte, jūsų toks gražus kiemelis, o čia pat ir darželis su žaliomis rūtelėmis. Liepk, mamyte, tegu išneša mergaitės suolelius čia, prie tvorelės. Pasėdėsime, pasišnekučiuosime saulutei šildant.

Tad mergaitės išnešė ilgą suolą, stalą ir dvejetą suolelių, Akelaities sėdo ties viduriu ir kitus skatino sėsti. Bet kaimiečiai varžėsi prie pono. Tada pati Balsienė vėl jį užkalbino, taip pat kaip ir andai gėrėdamosi jo gražia šneka:

—Ponas taip gražiai šneki lietuviškai, kad net miela klausyti. Mūsų ponai, jei ir pasako ką lietuviškai, tai taip navatnai, kad vos gali suprasti. Kas gi poną išmokė taip gražiai mūsiškai šnekėti?

—Kas išmokė? — tarsi nustebęs atsakė Akelaitis. — Gi štai tokia pat močiutė sengalvėlė, kaip tamsta, mamyte. Nuo pat lopšio, nuo pat jaunų dienelių aš kitaip ir nemokėjau, kaip lietuviškai.

Pamatęs, kad kaimiečiai smalsiai jo klausosi, Akelaitis pakėlė balsą, kad visi jį girdėtų.

—Išėjęs į žmones, aš daug kalbų išmokau: lenkiškai, rusiškai, vokiškai ir prancūziškai. Pažįstu italų, lotynų ir graikų kalbas, bet, tikėkit manim, nėra kitos tokios gražios kalbos, kaip lietuviškoji. Aš visiems tai sakau. Užpernai taip rašiau viename lenkų laikraštyje— ir niekas man neužginčino, kad tai netiesa.

Keista atrodė baudžiauninkams, kad ponas šitaip aukština jų kalbą. Balsių Petrui buvo labai smagu klausyti ponelio žodžių, ir jam net akys spindėjo iš džiaugsmo. O Akelaitis kalbėjo toliau:

—Ne aš vienas taip galvoju. Yra daug mokytų vyrų, kurie giria mūsų gražiąją kalbą, yra tokių, kurie daug raštų parašė lietuviškai. Prieš dvejus metus aš gyvenau Svyrlaukio dvare pas poną Smuglevičių. Kartu ten gyveno ir ponas Simanas Daukantas, 65 metų seniukas. Sveikatai jam buvo reikalingas lengvas darbas, judėjimas. Tai jis būdavo malkučių prakurams praskaldys, tai žagarų pakapos, tai darže pakasinės, tai įtaisys baidykles, kad žvirbliai kanapių negertų... Bet labai mokytas žmogus. Jis daug knygų parašė — ir vis lietuviškai. Jis užsispyrė jokia kita kalba nerašyti, kaip vien lietuviškai. O kaip gražiai jis aprašė Lietuvos senovę, senovės lietuvių kovas su priešais, būdą senovės lietuvių, o kokios girios augo tada Lietuvoj!..

—Petrai!--setaiga sušuko ponelis,--andai aš mačiau tavo lentynėlėj tą knygą —Būdą senovės lietuvių.

—Taip, pone,—atsiliepė Petras, — bet ten pasakyta, kad tą knygą parašė pagal senovės raštus Jokūbas Laukys.

Ponelies nusijuokė.

—Laukys tai ir yra ponas Daukantas. Jis visaip pasivadina leisdamas knygeles: ir Laukys, ir Šauklys, ir Girdenis, ir Ragaunis, ir Vaineikis, ir Devynakis ir dar kitaip. Matot, Daukantas sau garbės netrokšta, o, tur būt, nori, kad žmonės manytų esant daug lietuvių rašytojų, ne jį vieną. Gudrus tas ponas Simonas — tikras žemaitis.

—Be to, štai dar kas, — tęsė ponelis, nuleisdamas balsą. — Ponas Daukantas ilgus metus tarnavo ciesoriaus vyriausybės įstaigoj. O ciesoriaus vyriausybė labai nemėgsta, jei kas rašo ir leidžia knygas lietuviškai. Dėl to ir Daukantas slepiasi, vis kitokiomis pavardėmis pasirašydamas. Ciesorius neleidžia nė lietuviškos gazietos spausti.

Kažkas giliai atsiduso, o senis Balsys tarė:

—Tai matai, ne tik mus, prastus baudžiauninkus, persekioja. Ir ponai turi slapstytis, jei lietuviškai rašo.

Bet Akelaitis tylėjo, jau kitur nuklydęs mintimis. Pečiais atsirėmęs į tvorelę ir atlošęs galvą, jis, atrodė, lepinosi tos giedrios pavasario dienos ramybe ir saulės šiluma, taip maloniai glostančia veidą. Vyšnaitėse čirškė žvirbliai, orė be perstogės siuvo kregždės, o už vartų pakelės jovare kvarksėjo varnos, čerškė šarkos ir prie Mikučio įtaisyto inkilėlio dusliai vogriojo varnėnai.

Staiga lyg kas šmėkštelėjo virš galvų, ir į didžiulį garnalizdį, kuris kaip koks kūgis riogsojo ant daržinės kraigo, plačiai ištiesęs sparnus, nusileido gandras. Jis išrietė kaklą, užmetė savo ilgą snapą ant nugaros ir džiaugsmingai suklegeno, tarsi sveikindamas savo buveinę ir susirinkusius kaimiečius.

(Bus daugiau)

Waterbury, Conn.

ANTANAS J. MOCKAITIS

Mirė Rugpiūčio 31, 1956

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai šeimai ir visiems artimiesiems.

Brolis Juozas J. Mockaitis ir šeima.

—Bridgeport, Conn.

MONTREAL, CANADA

Policija gal įves 'Photocars' sistemą

Provincialės policijos kelių skyriaus departmentas daro bandymus ir, jei pasirodys praktiška, gal įves ant provincijos vieškelių automobilių fotografavimo sistemą, kurie vairuotojai laužo įstatymus. "Photocars" sistema, reiškia policijos automobilius turės automatišką foto-aparatą, kuris gali nufotografuoti važiuojantį automobilių su leidimo numeriu, datą, laiką, važiavimo greitį, pervažiavimą per baltą liniją ir pan. Tiesa, policijos pareigūnai nemano, kad tokios nuotraukos bus naudojamos teisme kaipo įrodymas, kad vairuotojas apsilenkė su įstatymais, tačiau jos pasitarnaus policijos pareigūnams liudyti teisme prieš įstatymų laužytojus.

Nubausta $10 už naudojimą antru kart pašto ženklų

Italijonka mergina, rašydama tėvams laiškus į Italiją, liepdavo atsiųsti pašto ženklus jai atgal, nuo kurių ji pamažu nuimdavo antspaudos ženklus, vėl su klijais prilipindavo prie voko ir su tuo pačiu ženklu siųsdavo laiškus tėvams. Pagaliau pašto įstaigos buvo sugauta, patraukta į teismą, kur ji prisipažino naudojus po du kart tuos pačius pašto ženklus, už tai buvo nubausta $10.

Uždraudė taksius ant St. Catherine gatvės

Kadangi susisiekimas ant St. Catherine gatvės dabar jau pakeistas nuo gatvekarių į autobusus, tai kad palengvinti važiuotę, miestas nutarė griežtai vykdyti įstatymą, kuriuo draudžiama taksiams (taxicabs) važinėti gatve ieškant klijantų. Tačiau, jei prisieitų esant St. Catherine gatvėje samdytis taksiką, jį galės susirasti veik ant kiekvieno skersgatvio prie St. Catherine.

Langas tas pats, bet moteris ne ta

Apie 20 metų vyrukas buvo areštuotas ir pristatytas teismui su apkaltinimu už nelegalų įėjimą į svetimą stubą per langą. Teisme jis pasiaiškino taip, kad jis turėjo paprotį, vietoj durų, eiti pas savo "girl friend" per langą. Komplikacija jam pasidariusi ta, kad jis kokį laiką nebuvo aplankęs savo merginos, o ši tuo tarpu su visa savo šeima išsikėlė kitur gyventi, į tą gi stubą atėjo kiti žmonės gyventi. Tą patvirtino teisme ir jo mergina, kaipo vyriausia liudininkė. Kitais žodžiais, langas per kurį jis įlindo į svetimą stubą buvo tas pats, bet įlindęs atrado ne savo merginą, o kitą nepažįstamą moterį, už tai ir pakliuvo teisme.

Verduno Rotušės būdavojimas užvilkintas

Kaip žinia, Verduno miestas yra nutaręs statyti naujo miesto rotušę (City Hall) ant Willibroad parko ir kaip buvo planuota pradėti aktualį darbą, tai dabar jau užvilkinta apie du mėnesiai su pradėjimu. Užvilkinimas aiškinama tuo: viena, kad kaip visoje statybos industrijoje, taip ir čia, sakoma, trūksta geležies, o antra, tai pradėjus kasti pamatams duobę, parke po žemėmis atrasta labai daug suverstų išmatų (garbage), kurios, sako, kontraktoriams labai apsunkina darbą... ir jau miestas turėjęs primokėti už ekstra darbą $18,000. Kada tos išmatos ten buvo verčiamos, niekas nežino ir niekas neatsimena.

Serga

Stasys Saunoris susirgęs. Ligonis gydosi namuose.

Mirė

Rugsėjo 3 d., staiga mirė Jonas Matulaitis, sulaukęs, rodos, 56 m. amžiaus ir paliko nuliūdime žmoną Nasutę (Majauskaitę). Velionis Kanadoje išgyveno arti 30 metų. Per eilę metų užlaikė, su kitais dviem bendrininkais, drabužių valyklą -- Victoria Cleaners & Dyers. Buvo malonaus būdo žmogus.

J.—

Cleveland, Ohio

NEPAMIRŠKIME UŽSIREGISTRUOTI BALSAVIMUI

Balsavimai šiais metais yra ypatingai svarbūs, ne vien todėl, kad šiemet yra prezidentiniai balsavimai, ką iš dviejų kandidatų turėsime pasirinkti, kuris bus geriausias, bet svarbu yra išrinkti geriausius žmones, kurie pasirodys esą darbo žmonių draugais, į Kongresą ir valstijos legislatūrą. **Bet pirmiau visko privalome visi būti užsiregistravę balsavimui, kad galėtume balsuoti, o užsiregistravimo laikas jau baigiasi.** Nuo dabar iki rugsėjo 26 galima užsiregistruoti Board of Election raštinėje prie kampo E. 9-to ir Superior Ave., valandos: nuo 8:30 ryto, iki 4:30 popiet. Bet dar vieną dieną, tai yra, sekantį antradienį, rugsėjo 18, kurioje galėsime užsiregistruoti savo precinctų būdelėse, kuriose mes balsuojame, kurios bus atdaros nuo 10-tos ryto iki 2-rai valandai po pietų ir nuo 4-tos po pietų iki 9-tai valandai vakaro. Tą dieną bus proga užsiregistruoti visiems, kurie dirba dienomis ar naktimis. **Bet ta diena bus paskutinė,** išėmus ką galėsime užsiregistruoti Board of Election raštinėje iki rugsėjo 26 d. Užsiregistruoti privalo visi piliečiai, kurie sulaukė 21 metų amžiaus, moterys, kurios apsivedė po pereitų balsavimų, kurie persikėlė į kitą vietą ir kurie nebalsavo 1954 metų rinkimuose į Kongreso ir valstijos teisdarystes.

Šiuose rinkimuose yra daug geresnių progų išrinkti geresnius žmones, kurie veiktų už darbo žmonių reikalus, už civilines teises visiems, už palaikymą Teisių Biliaus, už taiką ir demokratiją, todėl, kad visos darbo unijos vieningai veikia už tai, bet tam yra reikalinga visų piliečių pagalba.

SMAGUS BUVO SPAUDOS PIKNIKAS

Diena pasitaikė graži ir svečių suvažiavo daugiau negu į bile kurį šio sezono pikniką. Tik buvo jaučiamas svečių aptarnautojų trūkumas. Matomai iš anksto nebuvo tuomi pasirūpinta ir dėl to tiems, kurie iš anksto buvo apsiėmę Onutei Gendrich, Mariutei Gedmin, Jonui Stripeikai ir kitiems, prisiėjo dirbti sunkiai ir ilgai, iki vėlam vakarui, o šeimininkas Julius Krosin stojo gelbėti kur tik matė reikalą.

Daugelis iš svečių atvežė ir dovanėlių, iš kurių buvo galima padaryti daugiau įeigų spaudos paramai. Ant kiek teko nugirsti, jų atnešė sekamos draugės bei draugai: E. Gabriunienė, M. Gedmin, O. Williams, J. Bagdonas, J. Krosin, O. Rodgers, O. Dulskienė, draugas Duda iš Indianos, draugė Bekėnis, J. N. Simans ir kiti. Taipgi gan daug draugų ir draugių gražiai apdovanojo Vilnį su tiesiogine parama. Pelno neliko tiek daug, kaip praeituose Clevelando spaudos piknikuose, nes jau ir nebegalima tikėtis, kada dauguma iš darbininkų yra priversti apsirubežiuoti su pašalinėms išlaidoms, bet, padalinus pelną, dienraščiams Laisvei ir Vilniai atiteko po $85 ir dviem savaitraščiams po $10.

Spaudos piknike, Vilnies personalą atstovavo L. Jonikas. Jis susipažino su daug šios kolonijos draugų ir pasakė trumpą prakalbėlę.

Rep.

Chicago, Ill.

Šiurpulinga tragedija

Trečiadienio vakare Charles Jadzak, 48 m., 3137 W. 57th Pl., nušovė žmoną Stephanie, 38 m., pašovė 18 mėnesių sūnų ir ant galo pats nusišovė.

Tragedija įvyko prie žmonos rūsinio apartmento durų. Įėjęs vyras taikė šauti ir į podukrą. Nettie Choderis, 9 m., bet ji spėjo pabėgti. Visgi iš išgąsčio apsirgo ir buvo nugabentą į ligoninę.

Pirm atėmimo sau gyvasties, Jadzak užbėgo į viršutinį apartmentą ir paprašė Vytauto Juškevičiaus, kad jis pašauktų policiją. Tada nubėgo atgal prie žmonos durų, šovė sau į galvą ir krito ant žmonos lavono.

Nelaimingosios moters brolis Viktoras Chainas policijai sakė, kad Jadzak su Stephanie išgyvenę keturis metus, mėnuo atgal persiskyrė ir jau buvo pareikalavę divorso, Stephanie jį palikusi, kada jis kartą pasikėsinęs ant jos gyvasties.

Stephanie Jadzak ir jos brolis Viktoras Chainis atvyko į šią šalį iš Lietuvos šeši metai atgal. V.

MALE and FEMALE

Pora ar moteriškė. Namų ruošai ir virimui. Vyras pagelbėti prie sunkesnio darbo. Gražiai atrodanti. Nuosavas oru vėdinamas kambarys ir vonia. Vėliausi paliudijimai. Skambinkite **Haddonfield 9-2155.** (N. J.)

(171-177)

IŠ LIETUVOS

Jaunieji į mokslą

Ant Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto priėmimo komisijos stalų—ilgi naujai stojančių sąrašai.

Dauguma būsimųjų studentų — labai jauni žmonės. Kartais net kyla abejonė, ar ne per anksti šie jaunuoliai pasirinko savo gyvenimo kelią? Žinoma, kai kurie iš jų suklys, supras, kad ne tuo keliu pasuko, tačiau dauguma...

"Aš gimiau 1940 metais..." —taip pradeda savo autobiografiją Grinkiškio vidurinės mokyklos abiturientas Vidmantas Urbonas. Iš mažytės nuotraukos (būtinas priedas prie pareiškimo, autobiografijos ir kitų dokumentų) žvelgia jauno, energingo veido jaunuolis. "Noriu būti žurnalistu", — rašo Vidmantas.

1949 metais Šeduvos rajono laikraštis "Raudonoji vėliava" išspausdino pirmąją jo žinutę. Pavydėtinas žurnalisto "stažas"! Vidmantas gimė prieš pat tarybų valdžios Lietuvoje atkūrimą. Jo tėvas paprastas stalius. Ir štai jau aštuoneri metai, kaip spaudoje pasirodo žinutės, korespondencijos ir netgi eilėraščiai su Vidmanto parašu...

Kita nuotrauka. Švelnūs, dar beveik vaikiški veido bruožai... Ir nenuostabu — juk šiai merginai neseniai sukako šešiolika metų. Nijolė Kvaraciejūtė taip pat vienmetė su Tarybų Lietuva. Netrukus ji bus (jeigu gerai išlaikys stojamuosius egzaminus — juk konkursas šiemet nemažas) Vilniaus universiteto Istorijos - filologijos fakulteto studentė. Jau Biržų Juliaus Janonio vardo vidurinėje mokykloje Nijolė aktyviai dalyvavo literatų būrelio veikloje, puikiai deklamavo savo kūrybos eilėraščius...

Daug jaunų rankų šiandien atneša pareiškimus į respublikos aukštąsias mokyklas, technikumus. Tačiau ir tie, kurie pasiliko gimtajame kolūkyje, ir tie, kurie savo gyvenimo laimę atrado prie tekinimo staklių, šiandien iš visos širdies dėkoja savo tėvams, kovojusiems už jų laimės pagrindą — už tarybų valdžią.

L. M.

Berlynas. — Rytų Vokietijoje iš kalėjimo paleista 80 buvusių karinių kriminalistų.

Dienraščio Laisvės
KONCERTAS
Įvyks Sekmadienio Popietį
Lapkr. 11 Nov.
Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave.
Richmond Hill, N. Y.

BE ATIDĖLIOJIMO UŽSISAKYKITE

SENO VINCO POEZIJOS KNYGĄ

Užsisakydami jo poezijos knygą pagerbsite ilgametį darbininkišką rašytoją ir prisidėsite prie apšvietos platinimo darbo. Jūs kartu būsite išleidėju tos knygos, nes jūsų vardas bus knygoje įrašytas kaipo išleidėjo.

Knyga iš 128 puslapių, kaina $1.00

UŽSAKYMUS PRAŠOME SIŲSTI ADRESUOJANT:

Laisvė

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Šiuomi užsiprenumeruoju Seno Vinco Poezijos knygą ir prisiunčiu $_____

Vardas .....

Antrašas .....

Miestas .....

HELP WANTED—FEMALE

Moteriškė. Patyrusi, 30-45 metų. Prie abelno namų darbo. Prižiūrėti du vaikučius, 11 ir 17 m. amžiaus. Gyventi privatiškuose namuose. Puiki apylinkė. Paliudijimai reikalingi. Vieną dieną laisva. Moderniški įtaisymai. Skambinkite po 5 v. v. dėl pasimatymo. **Clearbrook 9-0463.** (Landsdowne, Pa.)

(175-178)

Žinios iš Uruguajaus

ARTINASI NAUJŲ STREIKŲ BANGA

Montevideo. — Mėsos įmonių darbininkų streikas davė pradžią kitų šakų darbininkų ir valdžios tarnautojų reikalavimams. Miesto savivaldybos tarnautojai ir darbininkai jau buvo paskelbę 24 val. streiką už algos pakėlimą 100 pezų į mėnesį. Jie neturi teisės streikuoti, įstatymai jiems tai draudžia. Bet, jei jų balsas dar nebus užgirstas, jie eis į streiką iki laimėjimo. Jų dabartinis uždarbis nepadengia pragyvenimo išlaidų. Todėl už streiką atsakomybę pasiimsią sava. Tokį pat protesto streiką buvo paskelbę ir gelžkeliečiai.

Aukštesnių ir žemesnių mokslo įstaigų mokytojai irgi reikalauja algos pridėjimo. Tuo reikalu jie jau rinkosi į parlamento rūmus, bet į vidų nebuvo įleisti. Todėl jie dabar mobilizuojasi naujiems žygiams. Tariasi tuo reikalu ir statybos darbininkai. Jų netik kad algos žemos, bet ir nedarbas juos skaudžiau palietė.

Algoms pakelti yra įsteigta Urugvajuje darbo ministerija, kuri savo laiku didžiavosi kaip darbininkų užtarėja. Bet dabar, krizio laiku, toji ministerija liko visai bejėgė. Darbininkams kiekvienas duonos kąsnis reikalingas iškovoti streiko lauke.

Darbininkas

RUMUNIJOS MINISTRAS MONTEVIDĖJUJE

Šio mėn. 11 d. įteikė kredencialus Urugvajaus valdžios atstovams Rumunijos Populiarinės Respublikos įgaliotas ministras Urugvajuje drg. Anton Meisescu.

Laukiama dabar, kad Urugvajaus valdžia paskirtų savo ministrą prie Bukaresto valdžios.

Būtų tada normalūs šių dviejų šalių diplomatiniai santykiai.

ARBATA, CUKRUS, SVIESTAS

Montevideo. — Arbata kas kartą brangsta. Buvo 10 pezų kg., dabar — 25 pezai. Pranešama dar, kad maži rezervai, šio produkto gali neužtekti šiai žiemai, kada daugiau vartojama.

Sviestas — Kodėl anksčiau sviesto nenupirkai!... Šeimos nariai kaltina vienas kitą. — Matai kaip pabrango! Kainavo 3,80, o dabar jau 4,60 kg. Dar negausi daugiau kaip 50 gramų, ir tai jei esi klijentas.

Cukrus jau trys mėnesiai, kai ne labai tankiai pasirodo rinkoje. Paaiškinama, kad jis dar nevisai "švarus", dar ne visas refinuotas. Atsiųsią visą cukrų į rinką vienu sykiu, "visai švarų".

Bananai kainavo 0,74 tuzinas. Dabar tuziną "gerų" bananų galima nupirkti už 1,5 pezo. Paaiškinama, kad pirmiau nustatyta kaina buvo "prastiems" bananams.

Pupos — virtuvėje girdisi šeimininkės balsas — kelios dienos atgal kainavo 1,20, o dabar 1,80 už kg. Gal "jie" pasiuto!...

— Kiaušinių tuzinas jau kainuoja 2,40. Neseniai buvo 1,56. Sako, kad pienas, mėsa ir duona pabrangs. Ką "jie" ir "mislija?" tie...

Šias kalbas ir kainas galima užgirsti kiekvienoje virtuvėje prieš pietus, kai šeimininkės-virėjos verda, gamina pietus.

A.M.

DU JAUNIMO PARENGIMAI

Montevideo. — Kai mūsų senosios kartos veikėjų eilės diena po dienai vis retėja ir vis sunkiau darosi surengti scenos meno parengimą, mūsų jaunimas iškyla kaip talentinga meninė jėga, pilnai užvaldanti mūsų publikos dėmesį.

Liepos 7-tą dieną U.L. C-ro patalpose mačiau gražų jaunimo parengimą senoje. Dirigavo vietinis jaunuolis Wilson Armas. Jaunuoliai vaidino ispanų kalboje.

Programa buvo gan įvairi. Įžymių ispanų poetų kūrinius vaidino jaunuoliai grupėmis kantatas, pavieniais monologus.

Vaidino: A. Sausys, B. Patinskaitė, J. Lapinskaitė, D. Žuklevičiūtė, R. Diktaraitė, O. Anilionis, J. Matulevičius, M. Lelešius ir A. Misevičius.

Per vaidinimą pastebėta: susikaupusi tyla, trukšmaujantis juokas ar delnų plojimai.

Gerai surengtas buvo ir kitas parengimas U.L.C-ro Cerro skyriaus patalpose liepos 14-tą dieną, kurį surengė mūsų jaunuoliai bendromis jėgomis su ukrainiečių jaunimu. Ukrainiečiai čia perstatė komediją "Dia Feriado" argentiniečio rašytojo Raul Casariego. O jų solistai sudainavo keletą dainelių. Dainavo A. Osipuk ir J. Trubitzin. Lietuviai perstatė gražius mažamečių baleto numerius.

Tiek viename, tiek kitame parengime buvo apsčiai publikos. Atrodo, kad mūsų jaunimas yra rimtai užsibrėžęs pakeisti senius scenoje.

Koresp.

RADO SU KUOM SOLIDARIZUOTIS

Montevideo. — Pas mus tėvai jezuitai vaidina labai jautrių dievo sutvėrimėlių vaidmenį. Tokių sutvėrimėlių, kurių "širdelė" prieš kai kuriuos mūsų laikais įvykių reiškinius rodos tuoj sutirps kaip juodos smalos guzas ant karštos blekos. Paskutiniu laiku jie pasidarė toki jausmingi, kad net "proletarinis solidarumas" jiems jau nebėra svetimas.

Mes turime mintyje Cerros mėsos darbininkus, streikierius. Jie skurdo bedarbėje, savo kovai ėmėsi net tokių kraštutinių priemonių, kaip, pavyzdžiui, badavimą; jie buvo streiklaužių užpulti ir net turėjo aukų. Visa tai jezuitams neturėjo ir neturi jokios vertės. Mat jų Kristus yra kentėjęs didesnes kančias, tai ką jie čia užsiims su "mažmožiais". Na, kuomet kova įvyksta, sakysime, Lenkijoje, tai jau reikalas visai kitas. Čia jezuitai apsimeta susisieloję iki kaulų galūnių. Ruošia mitingus, laiko mišias, tikinčiuosius klupdo ant kelių, liepia bučiuoti kryžių... Čia, kaip jau minėjome, visai kitas reikalas, nes už pareikštą "solidarumą" gali iškristi pluoštas dolerių, apie kuriuos taip iškilmingai yra kalbėjęs pralotas Balkūnas.

Be to, dar gali būti ir kitas reikalas, kuris verčia jezuitus "proletarinį solidarumą" reikšti. Juk niekam nepaslaptis, kad daug šiandieninių proletarų Lenkijoje, vakar yra buvę ponais. O Lenkijos "ponus" lietuviški šiaudadūšiai visuomet labai dievino. Mat lenkų "ponas" davė pradžią šio žodžio atsiradimui Lietuvoje. Jie lietuvių tarpe ieškojo bevališkų, nuolankių tarnų kambariniams darbams. Tie tarnai, per eilę metų, nešiodami ponų palovių puodukus, pramoko lenkų kalbos ir nuo mužikų-artojų jau atsiskyrė, pasivadindami save lietuviškais ponais.

Todėl, šiandieniniai mūsų ponai ir ponios, būtų jie dvasininkai ar ultra-patrijotai, turi istorinį pagrindą būti dėkingi Lenkijos ponams ir su jais nelaimėje solidarizuotis.

Pakalniškis

(Iš "Darbo")

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Dar dėl Lisajaus laidotuvių

Vakar dienos Laisvėje buvo pasakyta, kad Thomas Lisajus bus palaidotas rugsėjo 13 dieną. Tai klaida. Jis bus išlydėtas iš Šalinsko koplyčios rytoj, trečiadienį, rugsėjo 12 dieną, 10 val. ryto.

Mokins praktiškas ligoniams padėti slauges

Raudonasis Kryžius paskelbė, kad su šio mėnesio 17 ir 18 dienomis prasidės kursai paruošimui vyrų ir moterų, kurie galėtų tinkamai prižiūrėti namuose susirgusius žmones. Tai bus taip vadinamos praktiškos slaugės. Pamokas duos prityrusios slaugės. Kursai bus laikomi keturiose vietose Manhattane ir Bronxe. Vietos sekamos:

New York Chapter House, Lexington Ave. ir 38th St.

Red Cross Blood Program Building, 214 East 21st St.

Red Cross Office, 310 East Kingsbridge Road.

Fordham Metodist Church, 2543 Marion Ave.

Telefonu galima gauti daugiau informacijų, pašaukiant: Muray Hill, 9-1000.

TOLIMAS SVEČIAS

"Times of India" redaktorius Frank Moraes vieši New Yorke kaip Columbia universiteto svečias. "Times of India" yra konservatyvus anglų kalbos laikraštis Indijoje, kuris turi laidas Bombėjuje ir Delyje. Moraes taipgi yra keleto knygų autorius.

Indėnai gyvenę prie New Yorko 5,000 metų atgal, sako istorikai

Istorikai iki šiol laikėsi nuomonės, kad pirmieji indėnai atvyko į Long Island salą prieš pat New Yorko apie 750-ais metais, tai yra, apie 12 šimtmečių atgal. Bet dabar istorikai radikaliai pakeitė nuomonę. Iškasinėjimai prie Sugar Loaf Hill, prie Southamptono miestelio, atidengė senus indėnų kapus. Pasirodo, kad jie yra apie 3,000 metų prieš Kristų laikotarpio, tai yra, apie 5,000 metų senumo.

Kitoje vietoje, Shinnecock Hill apylinkėje, archeologai atidengė žymes, kad indėnai ten gyveno bent 2,000 metų atgal.

Tie atidengimai padaryti atsitiktinai. Vis daugiau Long Island vietovių dabar apsistato namais. Per iškasinėjimus rasta daug senienų ir paskutiniu laiku istorikai tuo susidomėjo. Columbia universiteto archeologai istorikai dabar deda pastangas, kad Long Islando vietovių pareigūnai juos dabar informuotų apie visus naujus statybos darbus ir iškasinėjimus, taip, kad nieko nebūtų pražiūrėta.

Ar Tamsta jau gavai Laisvei naują skaitytoją? Jei ne, tai pasirūpink gauti.

PRANEŠIMAI

EASTON, PA.

Eastoniečiai, kuriems priklauso L. Pruseikos knyga, malonėkite pasiimti, randasi pas V. Danielių ir pas L. Tilwick, 34 N. 7th Street,

(177-178)

BROCKTON, MASS.

Rudeninial piknikai. Liet. Taut. Namo Parke, Montello, Mass., LLD 6 kp. piknikas įvyks rugsėjo 16 d., 1 val. dieną.

LDS 67 kp. piknikas įvyks rugsėjo 23 d. Piknikas bus aprūpintas su viskuom.

Prašome vietos ir iš apylinkės lietuvius viršminėtų dienų nepamiršti ir dalyvauti piknikuose.

Gėo. Shimaitis

Aido Choro piknikas rugsėjo 16; busas eis, jei oras būtų ir lietingas

Aido Choro piknikas šį sekmadienį Great Necke įvyks ir busas iš Brooklyno į pikniką tikrai eis nežiūrint, koks būtų oras. Ten vieta patogi piknikauti bile kokiame ore. Švarutis sodas norintiems poilsiauti ar su prieteliais pokalbiauti. Įdomi apylinkė pasivaikščioti. Graži salė šokiams ar žaismėms. O žaismių ir šokių, taip pat ir linksmo dainavimo Aido piknike tikrai bus.

Pirmiausioje po vasaros atostogų praktikoje rugsėjo 7-os vakarą Aidas veik visą skyrė pikniko dainų pamokai. Tą patį darys ir šio penktadienio vakarą, 8 val., Auditorijos patalpoje. Mokytoja ir valdyba prašo visus choristus būti šioje pamokoje. Juk ne vien mūsų piknikas, bet ir rudeninis koncertas jau nebetoli.

BUSAS Į AIDO CHORO PIKNIKĄ RUGS. 16 EIS:

Nuo Lituanica skvero lygiai 12:30. Taip pasirašyta sutartis. Pavėlavusių nelauks. Skveras randasi prie Union Ave ir Stagg St., Brooklyne.

Nuo Liberty Auditorijos (Atlantic Ave. ir 110 St.) išeis 1 val.

Buso kaina (round trip) tiktai $1.50.

E-nė

"Herald Tribune" pradėjo kampaniją už Jac. Javitsą

Tuo tarpu, kai kaltinimai apie "komunistinę praeitį" nemenkai sukrėtė generalinio prokuroro Jacob Javitso viltis būti nominuotam senatiniu kandidatu, jam atėjo iš kitos pusės nemenka parama: republikonų dienraštis "Herald-Tribune" sekmadienio laidoje pirmame puslapyje išėjo su specialiu vedamu straipsniu, kuriame labai išgyrė Javitsą, ir ragino Republikonų partiją New Yorko valstijoje jį nominuoti.

"Herald - Tribune" sako, kad gen. prokuroras Javits yra didžiai užsitarnavęs valstybininkas, o apie komunizmą negali būti kalbos — jis yra ir visuomet buvo kietas komunizmo priešas.

Tuo tarpu kiti republikonų politikai žiūri su nemenku apetitu į tą nominaciją. Buvęs valstijos kontrolierius J. Raymond McGovern, sako, kad jis tikras, jog bus nominuotas. Taipgi sakoma, kad tos nominacijos siekia ir D. Sarnoffas, RCA radijo-televizijos galva ir reakcinis republikonas. Iš demokratų pusės New Yorke į Senatą kandidatuos dabartinis miesto majoras Wagneris.

TEATRUOSE

Antradienį Phoenix teatras pradėjo rodyti George Bernard Shaw klasikinį veikalą "Joan of Arc" ("Orleano mergelė"). Vyriausią Mergelės rolę, kurią praeityje vaidino ilga eilė garsių aktorių, dabar vaidina Siobhan (išsitaria Šiban) McKenna iš Dublino. Kuomet Shaw dar buvo gyvas, jis ją matė vaidinant tame jo veikale ir sakė, kad niekas kitas nevaidino taip gerai, kaip jinai.

* * *

Veikalo "Inherit the Wind" vaidinimas buvo nutrauktas vasaros atostogoms. Dabar veikalo vaidinimas atnaujinamas šį penktadienį. Vyriausioje rolėje vaidina Paul Muni. Tai veikalas, kuris paremtas ant garsios Scopes bylos. Scopes buvo mokytojas Tennessee valstijoje, kuris buvo teistas už tai, kad drįso sakyti, jog Darwinas buvo teisus, tai yra, kad žmonės išsivystė iš žemesnių gyvių, iš bezdžionių, o nebuvo "Dievo sukurti".

Šiandien, trečiadienį, Astor teatras Manhattane pradeda rodyti naują Warner Brothers filmą "The Bad Seed" ("Blogoji sėkla"). Tas filmas pagamintas pagal to paties vardo veikalą, kuris praeitais metais buvo vaidinamas Brodvės scenoje. "Blogoji sėkla" yra filmas apie vaiką, jauną mergaitę, kuri tampa žudike. Veikalas pažangių kritikų buvo smerktas kaip išsigimęs, dekadentiškas.

* * *

RKO teatrai visose miesto dalyse pradedant šiandien, trečiadienių, rodys filmą "Johnny Concho", kuriame vyriausią rolę vaidina Frank Sinatra ir filmą "Run for the Sun" su Phyllis Kirk. RKO teatrai pradeda rodyti "These Wild Years" su James Cagney ir "The Fastest Gun Alive" su Jean Crain.

Gražiai nusibaudė

Skaitykite:

"Jokiu būdu negalėjau dalyvauti Seno Vinco pagerbimo sueigoje, tad siunčiu $10 vakaro tikslui ir sveikinu mūsų Seną mylimą draugą S. V.

"Draugiškai, Elena"

SUSTABDINĖS ir KLAUSINĖS AUTO VAIRUOTOJUS

Miesto trafiko komisijonierius Willey užsimanė sužinoti, kokiais sumetimais žmonės važiuoja į Brooklyną. Prie daugelio trafiko šviesų bus pastatyti jauni žmonės, kurie sustabdinės automobilius ir klausinės vairuotojų, kokiais reikalais jie važiuoja į Brooklyną. Daugiausia tai bus daroma Brooklyno miesto salės apylinkėje, kur susikimšimas tiesiog nesvietiškas.

BERNIUKAS IŠKRITO PER LANGĄ IR UŽSIMUŠĖ

Per septynis mėnesius Bellevue ligoninėje buvo gydomas 5 metų amžiaus Angelo Valle. Praėjusį sekmadienį berniukas iškrito per langą nuo šešto aukšto ir ant vietos užsimušė. Spėjama, kad jis pasilenkė per langą pasižiūrėti, kas dedasi lauke apačioje, ir nukrito stačia galva.

Ką planuojate rengti šį rudenį? Laisvės spaustuvė pigiai ir gražiai padarys spaudos darbus jūsų parengimams.

PARK HAVEN
POILSIO NAMAI

Lietuviai užlaiko puikią vietą pagyvenusiems žmonėms—

Vyrai ir moterys, kuriems reikalinga eiti į prieglaudos namus, kreipkitės pas mus į

PARK HAVEN REST HOME

Dėl daugiau informacijų kreipkitės pas savininkus:

A. ir M. Kazlauskai

17 Park St., Haverhill, Mass.

Telefonas 20791

1,264,000 NY mokinių pradėjo mokslo metus

New Yorko mokyklų vyriausias prižiūrėtojas Dr. William Jansenas paskelbė, kad šios savaitės pradžioje Didžiajame New Yorke į mokyklos suolus sugrįžo ir naujų prisidėjo iš viso 1,264,000 mokinių. Jansenas sako, kad susikimšimas šiais mokslo metais bus bent kiek švelnesnis negu praeityje, nes šiemet pristatyta šiek tiek daugiau mokyklinės vietos, negu prisidės naujų mokinių.

Bet padėtis, sakė Jansenas, lieka bloga. Katalikai skelbia, kad jų parapijinės mokyklos irgi turi daugiau mokinių šiais metais. Apie ketvirtadalis pradžios mokyklų mokinių lanko parapijines.

Miesto mokyklos šiais metais turi 3,500 daugiau mokytojų. Ko reikėtų, sakė Jansenas, tai bent 10,000 daugiau.

Prieš Taft-Hartley įstatymą

Vietinis demokratų vadas Carmine De Sapio kalbėjo praeitą savaitgalį bartenderių 15 lokalų mitinge. Jis sakė, kad Taft-Hartley įstatymas lieka blogiausias ir labiausiai prispaudžiantis unijas Amerikoje ir demokratai turėtų darbuotis, kad jis visai būtų atmestas.

Meno kūrinių parodos Brooklyno muziejuje

Tarpe rugsėjo 5 ir 23 d.d. Brooklyno muziejuje vyksta daugelio artistų tapybos kūrinių paroda.

Nuo spalio 2 iki lapkričio 13 tęsis religinių tapybos kūrinių, nuo penkiolikto šimtmečio pradžios iki devyniolikto šimtmečio pabaigos paroda.

Spalio 15 ir 16 d.d. bus įstatyta senoviniai Artimųjų Rytų tapybos kūriniai.

Tarpe spalio 25 ir gruodžio 30 dd. bus rodoma Pablo Picasso kūryba.

Gruodžio 10 d. publika galės matyti senojo Egipto kūrybą.

Brooklyno muziejus randasi ant Eastern Parkway, netoli Prospect parko.

IŠBANDYS IR DŽIAZO MUZIKĄ

Įžymusis New Yorko Philharmonic - Symphony direktorius Dimitri Mitropoulos žada savo koncerte duoti ir džiazinės muzikos. Pirmasis toks pasirodymas ir bandymas įvyks Town Hall koncerte spalio 19 d. Daugeliui klasikinės muzikos patriotų šis Mitropoulos žygis atrodo keistu.

Artinasi vajus gavimui naujų skaitytojų. Pasirūpink ir Tamsta gauti nors vieną naują skaitytoją. Kaina $10.00 metams.

Business Opportunity

Ideal Enterprize. CHINCHILLAS, 11 pr. steel cages, $2,500. All or part.

HO. 5-6444. GL. 4-3637

(177-183)

Delicatessen - Grosernė. Ideališka šeimai. Įsteigta 9 m. Daroma $1,100 į savaitę. Renda tiktai $128. Nori $5,000 pinigais. Balansą pagal susitarimą. **IV. 3-6014.**

(177-180)

DINER FOR RENT OR SALE

House for sale, near Catholic Church. 6 room. Colonial. Near all Transportation, shopping & schools. 581 Yonkers Ave., Yonkers. Apply prem. or call **YO. 9-2785.**

(177-183)

NEW YORK

HELP WANTED FEMALE

PRIE PATAISYMŲ PATYRUSIOS DARBININKĖS

Prie Geresnių Suknelių
Su vėliausiais paliudijimais

YE. 2-6382

(171-177)

Cleaning Women. To work 6 P. M.—12 P. M. Cleaning offices in large bldgs. Up to age 45. Apply 9 A. M. all wk. Please do not telephone. **NATIONAL CLEANING CONTRACTORS, 9 W. 29th St., N. Y. C.**

(175-181)

Namų darbininkė. Valymas, paprastas virimas. Guolis nuosavame kambaryje. 3 šeimoje. Maži namai. Nuolatinis darbas.

RA. 8-3569.

(175-178)

HELP WANTED-MALE

MACHINIST A-1
at least 5 years experience
COLUMBIA UNIVERSITY CYCLOTRON LAB

Call — Mr. Flora
Irvington 9-2900

(174-179)

DAILYDĖS. Įdėjimas plieninių virtuvių šėpų, prie Formica Counters ir tt. Nuolatinis darbas.

BERG & BROWN, INC.
1372 Lexington Ave., N. Y. C.

EN. 9-3678

(175-180)

Abelnas darbas šapoj. 5 dienų savaitė. Biskį viršlaikio. Unija. Pašalpos. Nuolatinis darbas. Skambinkite: **ST. 4-7880.** Klauskite Ben'io.

(173-179)

MACHINIST

Lathe Operator

Steady work. Overtime. Bush Term. Area. Salary open. **HY. 9-8400.**

(172-178)

Factory Workers. 18-40 yrs. Exp. not necessary. Aluminum Storm window manufacturing Company. $1.20 per hour. See Mr. Epervary. 9—4 Monday thru' Friday.
EXCELUM ALUMINUM PRODS. 102 — 4th Ave., Garden City Park, L. I.

(177-183)

Cabinetmaker. Repairing antique furniture.

CHARLES DEACON
411 E. 55th St., EL. 5-7096

(177-183)

KNITTERS. Experienced. Wildman PB2, flats. Jacquard transfers, all shifts.

5-17 46th Rd., L. I. City. ST. 6-5600.

(177-183)

REAL ESTATE

Port. Wash. Mod. split level, selct neighborhood, walk to schls. 35 min. Penn. Sta., 3 lge bdrms, 2 baths, 27 x 15 liv. rm. with firepl., din. rm., lge. kit., fin. bsmt with bar, sept lndry rm; plaster walls, patio; gar. 1956 appl. w/w carpet, strms, many extras. Fenced cor. plot. Sewers. Cath. church vic. Ask $29,500. **PO. 7-0915.** (173-179)

Baldwin. 40 x 100; 2 story California bungalow, 22 x 14 living rm. with fireplace; full dining room—breakfast nook; 5 bedrms, 2 car garage, oil heat. $14,900. Principals only. **Baldwin 3-6578.** Vicinity St. Christopher Church. Full kitchen.

(173-179)

Massapequa Park. $16,500. 8 rūmai, split. 2½ vonios, ištaisytas sklepas. Tuoj užimama. Arti bažnyčių, divonai nuo sienos iki sienos. Priedų. Aukštas G. I. mortgičius.

LIncoln 1-6681.

(175-181)

VĖJAS TRUKDĖ LENKTYNES

Sekmadienį įvyko aplink Manhattan Islandą laivelių lenktynės. Didelis vėjas lenktynėms trukdė. Keturiolika laivelių apsivertė. Pabaigoje lenktynių beliko 14 laivelių sveikoje padėtyje. Gerai, kad niekas neprigėrė. Gelbėjimui išvirtusių iš laivelių žmonių buvo panaudoti ir helikopteriai.

GALĖJO SUDEGTI VISI KETURI

Praėjusį sekmadienį ant Flatbush Ave. užsidegė automobilius, kuriame buvo keturi žmonės. Pribuvus policija žmones išgelbėjo nesužeistus. Galėjo visi supleškėti.